

dr hab. inż. Krzysztof Leja, prof. PG
Kierownik Katedry Zarządzania
Wydział Zarządzania i Ekonomii
Politechniki Gdańskiej
kleja@pg.edu.pl

Sopot, 15 sierpnia 2022 r.

**Recenzja rozprawy doktorskiej autorstwa Pani mgr Wiolety Gałat
pt. „Model społecznie odpowiedzialnej publicznej uczelni ekonomicznej”,
w dyscyplinie Nauki o polityce i administracji**

1. Podstawa formalno-prawna

Podstawą formalno-prawną recenzji jest uchwała Rady Dyscyplin Nauki o Polityce i Administracji oraz Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie z 6 lipca 2022 r. zawarta w piśmie Pana prof. dr hab. inż. Stanisława Popka, Dyrektora Szkoły Doktorskiej z 18 lipca 2022 r. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, zadaniem recenzenta jest ustalenie, czy rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, a przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

Promotorką rozprawy doktorskiej jest Pani prof. dr hab. Joanna Filek, a promotorem pomocniczym Pan dr Marcin Kędzierski.

2. Ocena podjętej problematyki badawczej

Uczelnie w trakcie już pod dziewięćset letniej historii miały i mają do wypełnienia misję badawczą, dydaktyczną i społeczną. Społeczna odpowiedzialność uczelni to problematyka ważna, aktualna i ciekawa poznawczo, stąd podjęcie przez Doktorantkę badań naukowych w kierunku poszukiwania modelu społecznie odpowiedzialnej uczelni, w tym wypadku należących do publicznych wyższych szkół ekonomicznych uważam za trafne. Problematyka ta jest ex definitione interdyscyplinarna, gdyż łączy zagadnienia wpisane do kilku dyscyplin ulokowanych w naukach społecznych. Interdyscyplinarność to atut rozprawy.

Podjęcie się badań nad społeczną odpowiedzialnością uczelni wymagało od Doktorantki szerokiej wiedzy i umiejętności przekraczania granic dyscyplin, które nawiasem mówiąc uważam za sztuczne. Problematyka dysertacji zarysowana jest bardzo szeroko, gdyż Doktorantka z jednej strony wyróżnia misję poznawczo-badawczą, misję społeczną i misję społeczną uczelni, z drugiej zaś bada związki między tymi komponentami misji. W czasach ‘gonitwy’ za uzyskiwaniem odpowiednich wskaźników, głównie naukowych, ale i dydaktycznych refleksja nad społeczną odpowiedzialnością uczelni jest cenna, gdyż jej miejsce zdecyduje o tym, jak uczelnie będą odbierane przez otoczenie i jak postrzegać będą je politycy, którzy decydują o wielkości nakładów na szkolnictwo wyższe.

Doktorantka w centrum uwag stawia Człowieka – interesariusz uczelni i eksponuje znaczenie podejścia wspólnotowego we wszystkich obszarach funkcjonowania uczelni. Takie ujęcie społecznej odpowiedzialności lokuje pracę na przecięciu zarządzania humanistycznego (dyscypliny, której obecnie nie ma w wykazie ministerialnym) i w naukach o polityce i administracji, w której procedowana jest rozprawa.

3. Ocena zdefiniowania celu rozprawy i założeń modelu społecznej odpowiedzialności uczelni.

Celem głównym rozprawy, jak czytamy na str. 7 jest stworzenie modelu społecznej odpowiedzialności uczelni (ekonomicznych), któremu towarzyszy próba odpowiedzi na pytanie: jak powinno wyglądać wypełnianie zasad społecznej odpowiedzialności przez uczelnie jako luki badawczej dostrzeżonej przez Autorkę dysertacji.

Celowi głównemu towarzyszą trafnie sformułowane cele szczegółowe. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że w jednym z celów szczegółowych Doktorantka postrzega uczelnie jako organizacje, co pozycjonuje jej rozważania w całej pracy.

Celom dysertacji towarzyszą hipotezy, a hipoteza główna „ głosi, że zbudowanie i wdrożenie elementów modelu społecznej odpowiedzialności ułatwi i przyspieszy dostosowywanie się uniwersytetów do zmieniających się oczekiwań interesariuszy”(s. 7). Hipotezie głównej towarzyszą 4 hipotezy badawcze, które doprecyzowują kierunki badań w rozprawie. Praca jest osadzona na gruncie zarządzania humanistycznego, łącząc misję społeczną z teorią interesariuszy Freemana i odnosząc ją do misji poznawczo-badawczej i misji dydaktycznej, a konstrukcja tytułowego modelu społecznej uczelni jest klarownie zilustrowana (s. 8).

4. Ocena przeglądu literatury związanej z problematyką rozprawy

Rozprawa doktorska składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, rekomendacji, podsumowania, bibliografii, spisów tabel i rysunków i załączników. Pracę rozpoczyna wstęp, w którym Autorka umieszcza cele i hipotezy pracy, a także kreśli konstrukcję modelu społecznej odpowiedzialności uczelni.

Rozdział 1 poświęcony jest teoretycznemu ujęciu misji uczelni. Doktorantka nawiązuje do korzeni uniwersytetów, w bardzo szeroki i interesujący sposób opisuje, w jaki sposób kształtowała się misja uniwersytetu w ujęciu historycznym. Na podkreślenie zasługują liczne odniesienia do literatury, co pozwoliło Autorce dysertacji na przedstawienie szerokiego obrazu debaty nad misją uniwersytetu. Doktorantka zastanawia się nad rolą historycznej misji uniwersytetu, która, jak trafnie zauważa stanowi fundament współczesnego postrzegania misji uniwersytetu, aby jak pisze „nie zatracić tego, co stanowi o istocie uniwersytetu” (s.16). Doktorantka wykazuje się przy tym dużą wiedzą i dobrą znajomością literatury przedmiotu. Podrozdział traktujący o rozwoju uniwersytetów w Polsce jest ciekawy, jednak, jak sędzę zbyt obszerny.

W podrozdziale 2.2 na uwagę zwraca odniesienie się Autorki do etosu akademickiego i zasad Roberta Mertona, o których niezbyt często pamiętamy. Zastanawiając się nad misją poznawczo-badawczą, Autorka dysertacji zwraca uwagę na ewolucję jej znaczenia od poszukiwania prawdy do wydajności, efektywności i produktywności. Doktorantka zastanawia się nad tym, jak znaleźć konsensus. Wartościowe są też rozważania nad znaczeniem misji dydaktycznej – przygotowując studentów do rynku pracy (pytanie jakiego?) czy kształcić szeroko, ogólnoakademicko. Refleksja Doktorantki jest dojrzała, gdyż wyraźnie odróżnia kształcenie uniwersyteckie od zadań stawianych przez kursami czy szkoleniami uzupełniającymi, a jednocześnie zauważa, za Władysławem Zuziakiem, że „pogodzenie misji uniwersytetu z oczekiwaniami społecznymi jest zadaniem trudnym” (s. 42).

Trzecia część pierwszego rozdziału bezpośrednio odnosi się do misji społecznej uczelni. Autorka, korzystając z bogatej literatury przedmiotu – zarówno publikacji naukowych jak i raportów UE, rozważa

różne podejścia do postrzegania misji społecznej uniwersytetu, koncentrując się na jej przenikaniu z misją poznawczo-badawczą i dydaktyczną.

Godna wyjątkowego podkreślenia jest systematyzacja ujęć misji społecznej w literaturze (s. 49), gdyż potwierdza, że Doktorantka rozumie misję społeczną wieloaspektowo. Autorka dysertacji krytycznie odnosi się do jak pisze „przyjmowania misji społecznej z modelu uniwersytetu przedsiębiorczego” (s. 50). Nie podzielam twierdzenia Doktorantki, że „ujęcie to, sugeruje bezkrytyczne wypełnianie oczekiwań płynących z otoczenia i w takiej formie dąży do zamiany uniwersytetu w przedsiębiorstwo, a więc przyczynia się do zatracenia pierwotnego kształtu uniwersytetu”, ale je szanuję.

Nawiązanie do pracy Kazimierza Twardowskiego „O dostojeństwie uniwersytetu”, jest ważne, jednak szanując odniesienie się Autorki do misji historycznej uważam, że dostrzeganie zmian w otoczeniu uczelni jest równie istotne.

Rozdział 2 Doktorantka poświęca ewolucji koncepcji społecznej odpowiedzialności w świetle zarządzania humanistycznego. Rozważania nt. społecznej odpowiedzialności uniwersytetu prowadzone są w nurtach interpretatywnym i radykalno-humanistycznym. Autorka słusznie zauważa, że Jerzym Kociatkiewiczem i Moniką Kosterą, że w nurcie humanistycznym badacz koncentruje się na „zwiększeniu dobrobytu ludzi w organizacjach i poznaniu organizacji i mechanizmów zarządzania z perspektywy człowieka” natomiast w nurcie ekonomicznym celem jest „zwiększenie efektywności organizacji i zarządzania oraz poznanie organizacji i mechanizmów z perspektywy zasad rynkowych”. Pytanie, czy te podejścia są wykluczające się, czy mogą być komplementarne?

Identyfikując interesariuszy uczelni, Autorka dysertacji przypisuje interesariuszy wewnętrznych do misji poznawczo-badawczej i dydaktycznej. Słusznie dostrzega rolę administracji uczelniej w zapewnieniu sprawnego funkcjonowania uczelni. Natomiast nie rozumiem, dlaczego pomija interesariuszy wewnętrznych w urzeczywistnianiu misji społecznej uczelni (tab. 2.3, s. 68), a także interesariuszy zewnętrznych w urzeczywistnianiu misji poznawczo-badawczej i dydaktycznej (tab. 2.4, s. 71).

Doktorantka trafnie podkreśla przenikanie się trzech misji uczelni (s. 75). W dalszej części rozdziału Autorka dysertacji omawia problematykę społecznej odpowiedzialności biznesu, rozpoczynając od rysu historycznego tej koncepcji. Bogaty przegląd literatury i szerokie omówienie definicji społecznej odpowiedzialności biznesu (s. 82-84) jest dowodem na wnikliwość badawczą Doktorantki.

W kolejnym podrozdziale Doktorantka koncentruje się na społecznej odpowiedzialności uczelni (USR), podobnie jak w poprzednim podrozdziale, rozpoczynając od przeglądu licznych definicji USR. Trudno mi się zgodzić ze stwierdzeniem tym, że „w przedstawionym modelu [equalizera uniwersyteckiego – przyp rec.] wątpliwości budzi czynnik związany z konkurencyjnością, która pochodzi z zarządzania podmiotami gospodarczymi, a jego odbicie mogłoby się jedynie w naturalny sposób odnaleźć w uczelniach niepublicznych” (s. 100). Pojęcie konkurencyjności odnosi się bowiem do również do uczelni publicznych, które konkurują o ograniczone zasoby (m.in. kandydatów na studia, subwencję uzależnioną m.in. od wyników ewaluacji, granty badawcze pozyskiwane w drodze konkursowej).

Ciekawa jest prezentacja czterech obszarów USR (rys. 2.3, s. 101) oraz towarzyszącego im zestawienia negatywnego wpływu uniwersytetu w każdym z tych obszarów przy pominięciu USR (rys. 2.4, s. 102). Wartością dodaną jest także przybliżenie czytelnikowi ontologii USR, dzięki analizie treści definicji USR z literatury.

Rozważania dotyczące USR wzbogaca koncepcja uniwersytetu społecznie odpowiedzialnego i społecznie zaangażowanego, zaprezentowane na rys. 2.6 (s. 105). Prezentacja wielu modeli USR dowodzi staranności i dojrzałości badawczej Doktorantki. Ciekawe są krytyczne i trafne refleksje Doktorantki, odnoszące się do faktu wiązania przez wielu autorów rodowodu USR umiejscowionego w biznesie

(CSR). Doktoranta trafnie zauważa, że modele USR są dostosowane do warunków w jakich funkcjonują uniwersytety w różnych krajach i nie można ich bezkrytycznie naśladować.

Podsumowaniem rozdziału jest bardzo szerokie omówienie inicjatyw związanych ze społeczną odpowiedzialnością uczelni, zarówno krajowych jak i międzynarodowych. To bardzo wartościowa część pracy, która tworzy fundament pod jej część empiryczną. Konkluzją jest stwierdzenie, że „sama refleksja stawiająca dobro człowieka ponad interesy organizacji skłoniła autorkę pracy do wyeksponowania teorii interesariuszy, a zatem ludzi, którzy mają swoje potrzeby i swoje oczekiwania, względem podmiotów funkcjonujących w ich otoczeniu” (s. 125-126). Miejsce misji społecznej uczelni w zadaniach uczelni Doktorantka ilustruje na rys. 2.10 (s. 127), pokazując nieostrość jakichkolwiek podziałów i klasyfikacji.

5. Ocena części empirycznej rozprawy doktorskiej

Trzeci rozdział dysertacji, poświęcony jest identyfikacji społecznej odpowiedzialności na publicznych uczelniach ekonomicznych. Przywołując opisane wcześniej hipotezy badawcze Doktorantka podkreśla, że „działania z zakresu społecznej odpowiedzialności umożliwią nie tylko wypełnić zmieniające się oczekiwania interesariuszy, ale również pozwolą uniwersytetowi na zachowanie aktualności swoich zadań w zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej” (s. 128). To bardzo ważne stwierdzenie, wytyczające kierunek badań.

Omawiając podmioty badań (nie bardzo rozumiem, dlaczego Doktorantka nazywa je przedmiotami badań), jakimi są publiczne uczelnie ekonomiczne zestawia elementy składające się na misje społeczne tych uczelni, dostrzegając, że „nie wszędzie została zatem w pełni uchwycona konieczność zmian wynikających z otoczenia zewnętrznego uniwersytetu – a patrząc szerzej – z oczekiwań interesariuszy” (s. 133). Ważnym elementem opisu postępowania badawczego jest zestawienie narzędzi badawczych wykorzystywanych do poszczególnych grup interesariuszy w przypadku zarządzania ekonomicznego i humanistycznego (tab. 3.2, s. 134-136) oraz opis poszczególnych etapów postępowania badawczego, przyporządkowanym do każdej z misji uczelni.

W kolejnych częściach rozprawy Doktorantka prezentuje wyniki badań nad realizacją każdej z trzech wcześniej omówionych misji uczelni. Szkoda, że w badaniach wzięli w udział reprezentanci trzech spośród pięciu uczelni ekonomicznych – wyników badań nie można uogólniać, jednak nie zmienia to faktu, że są interesujące z poznawczego punktu widzenia. Ogólna ocena obszarów aktywności pracowników naukowych jest niska (ok. 3 w skali 1-5), co nie jest budującym wnioskiem dla przyszłości badanych uczelni (por. rys. 3.15, s.152).

W przypadku misji poznawczo-badawczej, na szczególną uwagę zasługują wyniki badań nad orientacją sprawczą i wspólnotową pracowników uczelni ekonomicznych. Pewnym mankamentem jest brak szerszych wniosków jako podsumowania wyników badań obu orientacji, a jedynie powtórzenie w komentarzu tego, co widać w tabeli. Wnioski Doktorantki z badania funkcjonowania polityk antymobbingowych i antydyskryminacyjnych nie są budujące, gdyż są one traktowane marginalnie. Natomiast zasady przestrzegania etyki w uczelniach są uznawane za istotne. Obszernie opisane są praktyki motywujące do pracy i zaangażowania – z opinii respondentów wynika, że ich oczekiwania znacznie wykraczają poza obecne praktyki. Najprawdopodobniej wynika to z faktu pauperyzacji pracowników uczelni, zwłaszcza w ostatnich latach.

Na uwagę zasługuje fakt odrębnego badania oceny warunków pracy i dobrych praktyk w miejscu pracy oraz orientacji sprawczej i wspólnotowej pracowników administracji. Świadczy to bowiem o tym, że Doktorantka dostrzega ważną rolę pracowników administracji jako grupy współtworzącej wspólnotę uczelni. Szkoda, że badania objęły trzy z pięciu publicznych uczelni ekonomicznych. Identyfikacja czynników ułatwiających i utrudniających wykonywanie obowiązków przez pracowników administracji

może być przydatna dla władz uczelni w podejmowaniu decyzji kierunkowych, których celem jest poprawa warunków pracy tej grupy pracowników. Ocena ogólna warunków pracy przez administrację i relacja pomiędzy orientacją wspólnotową i sprawcza jest zbliżona do wyników badania nauczycieli akademickich.

W zakresie realizacji misji dydaktycznej uczelni Doktorantka bardzo wnikliwie przeanalizowała wsparcie studentów z niepełnosprawnościami, identyfikując szereg działań podejmowanych w tym zakresie. Informacja, że na udzielenie wywiadu w zakresie tej problematyki nie zgodzili się przedstawiciele UE w Katowicach jest nieco zaskakująca. Opis dobrych praktyk w przedmiotowym zakresie dobrze świadczy o znaczeniu, jakie przykładają władze czterech badanych uczelni ekonomicznych, z drugiej strony mogą być pomocne w wymianie doświadczeń i doskonaleniu form wsparcia studentów z niepełnosprawnościami. Z wywiadów wynika, że wsparciem objęci są również doktoranci i pracownicy uczelni. Łyżką dziegciu (na szczęście niewielką) w morzu miodu jest wskazanie przez rozmówców problemów instytucjonalnych, które napotykają (rys. 3.29, s. 204). Szerokie opisanie wsparcia studentów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi jest dowodem na wrażliwość Autorki i głębokie zrozumienie znaczenia przygotowania społeczności studenckiej na różnorodność studentów. To jest godne uznania.

Dalsza część rozdziału poświęcona jest analizie obecności w planach studiów przedmiotów związanych z etyką i społeczną odpowiedzialnością. Doktorantka bardzo skrupulatnie wymienia przedmioty związane z tą problematyką w podziale na poziomy kształcenia i kierunki studiów. Interesującym przykładem jest UE w Katowicach, na którym, jak pisze Doktorantka „niemalże na wszystkich kierunkach występują przedmioty związane z etyką i społeczną odpowiedzialnością. Zauważyć również należy dysonans pomiędzy bogatą ofertą UE w Katowicach (s. 210) i faktem nie wyrażenia zgody na przeprowadzenie wywiadów, o którym mowa wyżej.

Nasuują się pytania: Czy liczba przedmiotów/godzin/punktów ECTS jest jakimkolwiek wyznacznikiem tego, że dostrzeżono znaczenie społecznej odpowiedzialności i etyki w każdej organizacji? Czy nie byłoby ważniejsze, aby treści odnoszące do tych obszarów można było znaleźć w wielu innych przedmiotach, niemających w nazwach ani etyki ani społecznej odpowiedzialności?

Doktorantka uzupełnia podrozdział dotyczący realizacji misji dydaktycznej (czy odniesienie do misji poznawczo-badawczej na s. 224 nie jest pomyłkowe) informacją o zaangażowaniu studentów w działalność kół naukowych i organizacji studenckich. Podanie średniej liczby studentów przypadających na jedną organizację (tab. 3.25) do mnie nie przemawia. Fragment o zaangażowaniu studentów, w bardzo obszernym doktorancie jest, moim zdaniem potraktowany zbyt powierzchownie.

Podrozdział 3.4 jest poświęcony realizacji społecznej misji poprzez interakcję z interesariuszami w badanych uczelniach. Doktorantka szeroko opisuje rozwiązania instytucjonalne w tym obszarze, na podstawie analizy stosownych dokumentów zastanawiając się w przyszłości uczelnie te sformułują strategię społecznej odpowiedzialności. Ciekawe jest zestawienie, które pokazuje, do jakich inicjatyw krajowych i międzynarodowych poszczególne uczelnie ekonomiczne przystąpiły (tab. 3.26, s. 233), a także uporządkowanie informacji, które z zasad Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni są w tych uczelniach urzeczywistniane (tab. 3.27, s. 325-326). Trafne jest stwierdzenie Doktorantki, że „Docieranie do kształcenia społeczności lokalnej ma szczególne znaczenie, ponieważ uniwersytet stanowi miejsce dyskusji i wymiany myśli, w którym społeczność lokalna również powinna mieć możliwość przysłuchiwać się i wypowiedzenia swojego zdania” (s. 243).

Opisując aktywności badanych uczelni na rzecz środowiska naturalnego, Doktorantka dostrzega ich różnorodność, lecz również to, że mają one charakter epizodyczny, a także fakt, że „żadna z badanych uczelni nie występuje w wymienionych [UI Green Metric World University czy THE – przyp. aut. rec.]

rankingach” (s. 248). Opis współpracy z biznesem może służyć jako zbiór dobrych praktyk w tym zakresie. Ciekawym przykładem jest przytoczenie różnych form współpracy Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu z biznesem (rys. 3.31, s. 251).

Elementy społecznej misji uczelni, tj. kształtowanie otwartości kulturowej społeczności akademickiej dzięki rozwijaniu współpracy międzynarodowej Doktorantka analizowała na podstawie przeprowadzonych wywiadów z przedstawicielami odpowiednich działów czterech uczelni ekonomicznych (poza UE we Wrocławiu). Ciekawy obraz rysuje się porównując zainteresowanie wymianą międzynarodową wśród studentów, doktorantów, pracowników naukowych i pracowników administracyjnych (tab. 3.29, s. 259), a także prezentacja kompetencji nabywanych przez osoby wyjeżdżające za granicę, a także korzyści dla uczelni. Zwieńczeniem rozdziału jest prezentacja dobrych praktyk społecznej odpowiedzialności poszczególnych uczelni w trakcie pandemii.

Tytuł rozdziału czwartego nawiązuje wprost do tytułu rozprawy doktorskiej. Model społecznie odpowiedzialnej uczelni, jak pisze Doktorantka „z jednej strony może posłużyć jako narzędzie do autodiagnozy, a z drugiej jako narzędzie strategicznego planowania” (s. 274). Punktem wyjścia są etapy budowania społecznej odpowiedzialności uczelni zaproponowane przez Janinę Fiłek (tab. 4.1, s. 276).

Doktorantka trafnie zauważa, że „uczelnie znalazły się w punkcie, w którym rzeczywiście mają na nie coraz większy wpływ czynniki świata zewnętrznego, a z drugiej strony same próbują podejmować działania mające na celu odpowiadanie na te zmiany poprzez analizę sytuacji oraz przygotowywanie absolwentów do rozwiązywania nowo pojawiających się problemów społeczno-gospodarczych” (s. 277).

Interesująca jest ocena społecznej odpowiedzialności publicznych dla każdej z trzech misji, wcześniej szczegółowo omówionych w pracy, przy wykorzystaniu zestawienia autorstwa J. Fiłek oraz towarzyszące jej szczegółowe i przekonujące uzasadnienia przyznanych punktów. Ciekawe, że w każdej uczelni najniższa jest ocena społecznej odpowiedzialności w odniesieniu do misji poznawczo-badawczej (=3,36 w skali 1-5 w przypadku każdej badanej uczelni), a najwyższa, poza (UEK) w odniesieniu do misji dydaktycznej.

Podrozdział 4.2 (błędnie w tekście, a prawidłowo w przypisie podano tu nazwisko prakseologa prof. Tadeusza Pszczołowskiego) w moim przekonaniu z pewnością byłoby włączyć do podrozdziału 4.3, w którym zaprezentowano model społecznej odpowiedzialności uczelni i jego elementy w zakresie każdej z trzech misji uczelni (s. 290 i następne).

Słuszna jest konstatacja Doktorantki, że elementów społecznej odpowiedzialności w ramach każdej z misji nie da się oddzielić, ani wyróżnić jako ważniejszej od innych. Podzielałam stwierdzenie Doktorantki, że podział misji na trzy jej składowe jest sztuczny. Nawiasem mówiąc podobnie jak podział dziedzin na dyscypliny i błędnie przy poszukiwaniu ich granic. Bardzo ciekawe są refleksje Autorki rozprawy dotyczące sprzężenia trójelementowej misji uczelni (s. 290-293). Model w opinii Autorki jest elastyczny i dynamiczny – to jest fotografia rzeczywistości, która będzie się miała kolejne odsłony w świecie zmiennym, niepewnym, złożonym i niejednoznacznym, określanym akronimem VUCA.

Dobrze napisany podrozdział 4.4, w którym Doktorantka odnosi się do celu i hipotez rozprawy, lepiej komponowałaby się w podsumowaniu rozprawy. W rekomendacjach Doktorantka słusznie podkreśla znacznie poziomu orientacji wspólnotowej, która jak pisze jest „fundamentem dla myślenia o społecznej odpowiedzialności” (s. 300).

6. Uwagi końcowe

Zaletą pracy jest porównanie różnych inicjatyw, wpisujących się w obszar społecznej odpowiedzialności uczelni, które mają miejsce na polskich publicznych uczelniach ekonomicznych. Doktorantka przeprowadziła badań ilościowe i jakościowe – niestety nie udało się Jej dotrzeć do wszystkich publicznych

uczelni ekonomicznych. Przeanalizowała też zawartość znacznej liczby dokumentów, które świadczą o działaniach, wpisujących się w społeczną odpowiedzialność uczelni. Formalna strona dysertacji nie budzi zastrzeżeń. Praca jest napisana bardzo dobrym językiem. Bibliografia i netografia są bardzo obszerne. Wzbogacają je liczne wewnętrzne akty prawne analizowanych uczelni. Rozprawę uzupełniają załączniki zawierające zwięzły opis koncepcji badań oraz kwestionariusze ankietowe, adresowane do nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych, a także scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego. Wywód Doktorantki jest klarowny, logiczny i spójny. Konstrukcja pracy w zestawieniu z jej tytułem budzi pewną wątpliwość, gdyż tytułowy model odpowiedzialności uczelni społecznie odpowiedzialnej zajmuje jedynie ok. 10% dysertacji. Czy nie trafniejszym byłby tytuł *Społeczna odpowiedzialność publicznych uczelni ekonomicznych – od analizy misji do modelu*. Uwaga ta, aczkolwiek ważna, nie zmienia mojej pozytywnej oceny dysertacji.

7. Konkluzja recenzji

Stwierdzam, że rozprawa doktorska autorstwa Pani mgr Wiolety Gałat spełnia wszelkie wymogi ustawowe, co oznacza, że Doktorantka prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, a przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

Reasumując, wnioskuję do Rady Naukowej Dyscyplin Nauki o Polityce i Administracji oraz Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie Pani mgr Wiolety Gałat do jej publicznej obrony.

Pytania do Doktorantki:

1. Czy społeczna odpowiedzialność uczelni jest w sprzeczności z konkurencyjnością szkół wyższych? Jak Pani postrzega znaczenie krajowych/ międzynarodowych rankingów – czy one wypaczają społeczną odpowiedzialność uczelni?
2. Proszę o skomentowanie wniosków z artykułu: One and two equals three? The third mission of higher education institutions autorstwa Rómulo Pinheiroa, Patricio V. Langabc & Attila Pausits opublikowanego w European Journal of Higher Education <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21568235.2015.1044552?journalCode=rehe20>.
3. Jak Pani postrzega relacje pomiędzy społeczną odpowiedzialnością uczelni i koncepcją turkusowej organizacji.